

GLOBAL HEALTH & DEVELOPMENT

ASIT K. BISWAS

Asit K. Biswas is Distinguished Visiting Professor at the Lee Kuan Yew School of Public Policy in Singapore and co-founder of the Third World Center for Water Management. He was a founder of the International Water Resources Association and World Water Council.

KRIS HARTLEY

Kris Hartley is a doctoral candidate at the Lee Kuan Yew School of Public Policy at the National University of Singapore.

AUG 18, 2015

Smrtící indická města

SINGAPUR – Čína a Indie stojí v popředí populačních a urbanizačních trendů v Asii. Podle studie společnosti McKinsey z roku 2010 se očekává, že obě země budou v letech 2005 až 2025 představovat 62% celkového růstu počtu městských obyvatel na tomto kontinentu a ohromujících 40% téhož růstu celosvětově.

Podobné statistiky jen podtrhují naléhavost městského plánování a řízení růstu. Stejně tak je ovšem důležité uvědomit si klíčové rozdíly mezi oběma zeměmi. Vzhledem k odlišnostem v trajektoriích jejich městského růstu a také v jejich přístupu k ekologické politice se indické populační problémy pravděpodobně budou řešit daleko obtížněji.

V Číně sice žije 20% lidstva, ale úhrnná plodnost je zde už déle než dvacet let pod úrovní prosté reprodukce (potřebné k udržení stávajícího počtu obyvatel), přičemž se očekává, že populační růst se během následujících dvou desetiletí

překlopí do záporných čísel. V důsledku toho má Indie, kde se předpokládá, že populační růst v dohledné budoucnosti zůstane kladný, nakročeno k tomu, aby se stala nejlidnatější zemí světa. Podle většiny projekcí předběhne Indie počtem obyvatel Čínu do roku 2022.

Očekává se, že během následujících 35 let přibude v Indii více než 400 milionů městských obyvatel (to je více než celkový počet obyvatel ve Spojených státech), zatímco v Číně to bude „pouhých“ 292 milionů. Poprvé v dějinách tak bude většina Indů bydlet ve městech – pro zemi, jejíž venkovská populace dnes představuje dvě třetiny celku, to je významná proměna.

Dvě největší indická městská centra – Dillí a Bombaj – jsou často označovány za rodící se globální megaměsta. Dillí je už dnes druhým nejlidnatějším městem na světě a očekává se, že do roku 2030 téměř zcela srovná krok s největším městem světa Tokiem.

Když se tak překotný růst populace zkombinuje s rychlou urbanizací, mohou s tím spojené ekologické a sociální dopady představovat obrovský politický problém. V roce 2014 Světová zdravotnická organizace (WHO) konstatovala, že Dillí má nejhorší kvalitu ovzduší na světě (měřeno podle koncentrace pevných částic), přičemž indická města zaujímají na žebříčku první čtyři místa a třináct z osmnácti nejvyšších příček.

Čína je často – a mnohdy oprávněně – kritizována za špatnou ekologickou politiku. Podle společnosti McKinsey však proaktivněji než Indie plánuje rychlou urbanizaci a demonstruje, že má dostatek kapacit a zdrojů na řešení ekologických výzev. V nových městech po celé zemi už urbanizační plány tyto otázky zohledňují a přírodní stezky a městské přírodní rezervace tam doplňují infrastrukturální projekty, které mají ekologický přínos (například rozsáhlé sítě hromadné dopravy).

Naproti tomu indická města rostou chaoticky a málo berou v úvahu fungování městských systémů jako celku. Městské oblasti v zemi často postrádají například odpovídající regionální dopravní síť. Na prázdných prostranstvích ve vnitřních městech a na předměstských periferiích vyrostly rozsáhlé pásy neformálního osídlení, které zhoršují ekologické podmínky, veřejné zdraví a bezpečnost obyvatel. Při využívání pozemků se míchají dohromady průmyslové a obytné

čtvrti, což vystavuje zranitelné (a stále početnější) obyvatelstvo řadě negativních doprovodných jevů.

Rozdíly mezi městským rozvojem v Číně a v Indii jsou patrné nejen na podstatě politiky, ale i na stylu vládnutí v obou zemích. Vedoucí představitelé Číny kladou silný důraz na kontrolu znečištění ovzduší. Před zimními olympijskými hrami 2022 v Pekingu prosazují úřady regionálně integrovaný plán vyvážení hospodářského růstu s ekologickým řízením, včetně ozeleňování výrobních procesů a eliminace „nadměrných kapacit“ při výrobě energie.

Takové multiinstitucionální úsilí vyžaduje silnou koordinaci a pevnou vizi, kterou hierarchický systém vládnutí v Číně poskytuje. Naopak v Indii nemá centrální vláda při řešení znečištěného ovzduší žádné slovo, protože za tento problém zodpovídají svazové státy. Ať se administrativa premiéra Nárendry Módího rozhodne učinit cokoliv, státní vlády kontrolované odlišnými stranami se proti její politice pravděpodobně postaví, případně jí nebudou věnovat dostatečnou pozornost a prostředky.

Ze 4,3 milionu úmrtí ročně v důsledku „znečištění vnitřního ovzduší“ (spalování tuhých paliv) připadá podle WHO téměř jedna třetina (1,3 milionu) na Indii. Nedávná zpráva tvrdí, že přísnější ekologická regulace by prodloužila střední délku života Indů o 3,2 roky. Toto hmatatelné zvýšení blahobytu by mělo i ekonomické přínosy. Výsledné navýšení „let života“ o více než dvě miliardy totiž představuje obrovské množství lidské produktivity, kreativity a nekompenzovaných příspěvků rodinám a společnosti. Pokud Indie tyto dopady rychlé urbanizace adekvátně neřeší, pak se o zmíněné přínosy ochuzuje.

Oficiální prohlášení učiněné v dobré víře a s velkou publicitou by vyslalo indickým občanům i světu signál, že země má v úmyslu chránit své stále početnější obyvatelstvo před život zkracujícími důsledky zhoršování životního prostředí ve městech. Zároveň by poskytlo návod na zkvalitnění života v indických městech, z čehož by místní občané profitovali jak přímo, tak i nepřímo (přilákáním zahraničních investic).

Konkurenční výhody Indie v nové globální ekonomice jsou dobře známé. Převratný společenský pokrok však bude možný pouze v případě, že země zahájí rozsáhlejší úsilí o řešení patologických jevů, které dlouho zametala pod koberec jako nevyhnutelnou daň za hospodářský růst.

Z angličtiny přeložil Jiří Kobělka.

<https://www.project-syndicate.org/commentary/india-population-impact-by-asit-k-biswas-and-kris-hartley-2015-08/czech>

© 1995-2015 Project Syndicate